

אגרת מספר 49 – מבוא לבהאאים (בהאא = 9 בגימטריה).

בהג' = משוש, שמחה. בהג' – זהו המקום בו בילינו עד חשכה בסיוור האחרון – 20.11.2009.
היתה הרגשה של חגיגות, מפגש גדול, התייצבות נאה של אנשים במזג אויר אידאלי. נכחו: אמנון ברקן, אמנון ריינהולד + אשתו, אריאל הדרי, ארנון ואלון שפר, אבנר סימן טוב, אברהם אילת, בועז, גדעון וגילה אדר, גדעון, גיורא גירש, ג'לאל, דוד קיסוס, זהר, זמירה + אילה, חגית, יעקב שפירא, יעקב מוריה, יראון, מאיר + איתן קלנר משמרת, מיכאל, מישאל + אהרון, מיכה רוזד, נגה, נמרוד צביה ויעלה גצוב, עופר ואיריס אבל, ענת מאיר, פרדי, פריד, רועי, רינה, שי קורן.

את הסיוור הוביל **גדעון**. התחלנו במרכז המבקרים, בתצוגה הקטנה והיפה עם שתיה חמה ועוגיות, צפיה בסרטון קצר ובהרצאה על ההיסטוריה של הדת. משם הלכנו דרך הגן והאלמנטים שבו אל "המקדש" – קברו של בהאא אללה, מייסד הדת - המקום הקדוש ביותר לדת הצעירה והמעניינת. ההמשך היה בביקור ארוך בבית האחוזה עם המרפסת הנהדרת, עם הנוף הנשקף בין הקשתות, עם ציורי הקיר הצבעוניים ותצפית מיוחדת על הגן וסביבתו. סיימנו בבית הצליינים – מקום הלינה של עבד אלבהאא. שני האתרים האחרונים סגורים לקהל הישראלי, ונפתחו במיוחד עבורנו. תודה **לג'לאל** שתיאם וליווה אותנו, שפתח דלתות והפך את הסיוור לחווייתי ומלמד. תודה גם **לרוסטם בהשטי ולרעייתו** – שומרי המקום, שנתנו לנו, קבוצת הישראלים לשהות באתרים הפתוחים רק לצליינים בהאאים. נותרנו עם הרבה שאלות, אבל זה היה רק מבוא שפותח את היריעה והסקרנות.

ראשית חשוב לציין שכל כניסה לגנים הבהאאים באשר הם מחייבת התייחסות לכללי התנהגות במקום: ביגוד צנוע המכסה את הכתפיים והברכיים (לא כובע), הימנעות מאכילה כולל מסטיקים וסוכריות, אסור לעשן, אסור לרדת מהשבילים, אסור להרעיש, אסור להכניס בעלי חיים, אסור להכניס נשק. צילום מותר למעט בתוך המבנים הקדושים. לפני כניסה למקדש יש לחלוץ נעליים ולהשאיר תיקים בחוץ. בתוך המקדש אסור לדבר, ואסור להציץ אל תוך החדרון בו קבור בהאא. שנית חשוב לציין שהכניסה לאתרים הבהאאים אינה כרוכה בתשלום, ביקור בחיפה מחייב תיאום מוקדם לקבוצה. שעות הפתיחה בגן בעכו: בגנים הפנימיים כולל הקבר - 12:00 – 9:00 בשישי, שבת, ראשון ושני. בגנים החיצוניים כל יום בין 9:00 ל- 16:00. הגנים סגורים בחגים הבהאאים וביום כיפור. תאריכים של החגים הבהאאים כמו גם חומר רקע על הדת ועל המקומות הקדושים לה ניתן למצוא באתר האינטרנט – "הגנים הבהאים" - <http://www.ganbahai.org.il/he>.
חומר כתוב בעברית על הדת הבהאאית נמצא בספרו של פרופסור משה שרון - היסטוריון של האסלאם וראש הקתדרה ללימודים בהאאים באוניברסיטה העברית בירושלים – "הדת הבהאאית וכתב הקודש שלה – הספר הקדוש ביותר" – 2005, הוצאת כרמל. גם בחוברת אריאל מספר 170, יולי 2005 נמצא מאמר טוב של פרופ' משה שרון – "הבהאאים בישראל" – עמודים 35-6. בהמשך החוברת יש גם מאמר על הגנים בחיפה. עוד הצצה נחמדה לעולם הבהאאי נמצא בספר "חיפה" של לורנס אוליפנט, בהוצאת יד יצחק בן צבי. 1976. עמודים 64-68 – "הבאים ונביאם".

הדת הבהאאית נולדה מתוך השיעה בפרס באמצע המאה ה-19. "היה זה רצון ההיסטוריה, שבשורה מונותיאיסטית ואוניברסלית נוספת תפיץ את אורה לעולם מארץ התנ"ך" (שרון). הבהאאים חוו רציחות, רדיפות, בתי כלא והגליות. האויבת הגדולה שלהם היתה הבורות שהולידה שנאה ודעות קדומות, ולבסוף גם שפיכות דמים. אך דווקא מתוך הרקע העגום הזה צמח הפרח היפה של בהאא – שקרא לעולם להתאחד, לוותר על גבולות ועל פתרון של סכסוכים בכוח הנשק, ולחתור לשלום עולמי: "אל יתגאה האדם עוד על אהבתו לארצו ...

אלא באהבה שהוא רוחש לאחיו בני מינו" (בהאא אללה בדבריו לפרופסור המזרחן הבריטי אדוארד גרינוויל בראון, 1890). " העולם הוא מדינה אחת, ובני האדם הם אזרחיה".

הדת הבהאאית קוראת גם להרמוניה בין דת למדע: "דת ומדע הם שתי הכנפיים שבאמצעותן יכולה התבונה האנושית להמריא מעלה מעלה, שעיימם תוכל הרוח האנושית להשיג קידמה. אי אפשר לעוף עם כנף בודדת. אם ינסה האדם לעוף עם כנף הדת בלבד עד מהרה הוא יצלול אל ביצת האמונות הטפלות, בעוד שמצד שני, עם כנף המדע לבדה הוא גם כן לא יתקדם, אלא יפול לבור הטיט של החומרנות" (עבד אלבהאא).

בדת הבהאאית אין כמורה או רבנות, אין כלי קודש ואין בתי תפילה, המאמין מתפלל תפילת יחיד מול האל. לעומת זאת רשימת האיסורים ארוכה ומפתיעה באנושיות שבה ובחתיירה להפיל מחיצות וגורמים מפרידים בין דתות ואנשים: ג'הד, מעשי איבה בין פרטים ובין מדינות, מנזרים ונזירות, התוודות על עוונות, שריפת ספרים, בימות דרשנים, התייחסות לבני אדם (הפרשות – נידה) או לדברים אחרים (מאכלים – חזיר) כטמאים או מטמאים, פעולות הקשורות לעבדות, בקשת נדבות, נישוק ידיים וכלי קודש (מזוזות), שימוש באלכוהול, שימוש בסמים, הומוסקסואליות.

בדת יש חשיבות גדולה למספרים (בגימטריה): 9 = בהאא (זהר / תפארת. בשיעה זהו התואר הגדול ביותר לאל – התגלות האל) ו- 19 = ואחד (אחד) / וגוד (מציאות)(שני שורוקים). מכפלתם היא 361 = כלשיא = כל דבר. פועל יוצא הוא לוח השנה הבהאאי המותאם ללוח השמשי – 19 חודשים בני 19 יום כל אחד בתוספת 4-5 ימי ההא המשלימים.

החג הראשי – נארז – יום השוויון האביבי – עשרים ואחד במרץ. יש גם חודש צום – 19 יום בחודש מרץ. ללא ספק המאפיין הגדול של הדת, כלפי חוץ, הם הגנים הנפלאים. הגנים נותנים תשובה לשאיפה הבהאאית לאחד את העולם. הם עושים זאת בעזרת האסטטיקה – שפה אותה מבינים כל בני האדם בעולם ללא הבדל שפה או צבע עור, מצעיר ועד זקן.

הגנים גם מסמלים את האנושות באמירה בהאאית נוספת – " אחדות מתוך שוני" – "אם בגן הפרחים וצמחי התבלין, הלבוב והפירות, העלים, הענפים והעצים הם כולם מסוג אחד, בעלי צורה אחת, צבע אחד וסידור אחד, אין בכך כל יופי או מתיקות. אולם כאשר קיים מגוון, כל אחד מהם יתרום ליופיים ולקסמם של האחרים וייצור גינה מופלאה, ויופיע במלוא יופיו, רעננותו ומתיקותו. באותה דרך, כאשר שוני ומגוון בדרכי חשיבה, תבניות, דעות, מאפיינים וערכי מוסר של המין האנושי משתלבים תחת שליטתו של כוח עליון אחד ותחת השפעת דבריו של אלוהות אמת אחת, הם יופיעו וייצגו כתפארת, יופי והתעלות המושלמים ביותר". (עבד אלבהאא).

בעצם הווייתם הפיזית מהווים הגנים חיץ המבודד את המקומות הקדושים מהרעש ומהפעילות היומיומית האינטנסיבית הרוחשת סביבם. ומכאן הם גם מוליכים את המאמין בדרך המעבר מהגשמי לרוחני. יש כאן הרמוניה המכניסה את המאמין למדיטציה של רוגע ושלווה. השבילים שאינם כבושים, שבילים של חצץ, חלוקי נחל או שברי חרס משמיעים את צעדי ההולך עליהם, הפסלים ואלמנטים של הצומח חוזרים על עצמם כמו תווי מוזיקה. הכול מכוון במעגלים ההולכים ומתכנסים אל הקדושה.

גם האלמנטים עצמם – הסגנון הפרסי – מידן – הקווים הישרים והצבעונים כמו בשטיח פרסי, החרסים השבורים שמקורם באנגליה, הפסלים שמקורם במערב ועוד – כולם יוצרים שילוב בין מערב ומזרח, סלט של סגנונות שגם הוא מכוון אל ה"אחדות מתוך שוני" של האנושות.

בהג'י כמכלול - הקיבלה של הדת הבהאאית - מכיל גם את קברו של בהאא אללה וגם את בית האחוזא, הבית בו גר בהאא ב-12 השנים האחרונות של חייו. הבית הגדול והיפה אוצר כמה פרקי היסטוריה שקדמה לשימוש הבהאאי בו:

בשנת 1821 עבדאללה פשה בנה את הבית לאימו. הוא עצמו גר בארמון של סולימאן פשה מדרום לבהג'י (עתידות). בשנות ה-30 בתקופה המצרית שימש הבית כבית כלא. בהמשך רכשו את המקום ג'ירג'יס ואיסקנדר ג'מאל. עודה ח'מאר סוחר מעכו קנה את המקום ובנה את הקומה השניה בשנת 1870. הוא הוסיף כתובת בכניסה:

"(זה) ארמון עליו ברכה ושלוה פרשו יופי, עליו ימים עוברים, פלאים בו וכל גוני נפלאות לתארם לא יוכל עט הסופרים. שנת 1870". לפי הבהאאים זוהי נבואה – יופי (ג'מאל), פלאים ונפלאות מכוונים להתגלות האלוהית שבאה לשכון בארמון. (ח'מאר יצא מעכו בגלל מגיפות. מת ממחלה בבהג'י ונקבר במקום). באהא אללה גר במקום בשנים 1879(אחרי מזרעה) – 1892(מותו). 12 שנים. בשנת 1890 ביקר בבהג'י פרופסור אדוורד גרנוויל בראון – היסטוריון בריטי – פרו אזלי. המבקר המערבי, החיצוני לדת, היחידי שזכה לראות את פני הנביא.

ה"בירוני" – החלל המרכזי שסביבו נמצאים חדרים רבים - משמש כמוזיאון המשמר דגמים, כתובים ותמונות וכן את חדרו הפרטי של מייסד הדת. הציורים בבית כמו אלו שבמרפסת הם ציוריו של עודה ח'מאר. בלי ספק גולת הכותרת של הביקור בבית היא המרפסת המקושטת והמקושטת עם ציורי הקיר והתצפית הלא שגריתית על הגן וסביבתו. פנינה.

תם ולא נשלם. יש עוד הרבה מה לראות סביב הנושא הבהאאי בגליל המערבי.

תודה **לגדעון**, שפתח לנו את החלון להצצה על הדת הבהאאית, תודה על השיתוף במידע. ושוב תודה **לג'לאל חתאמי** וכל הבהאאים המארחים.